

<i>III. manual (Brustwerk)</i>	<i>Pedal (Pedalwerk)</i>
Copel 8'	Principal 16'
Flote 4'	Octav 8'
Flote 2'	Quinte 5' 1/3
Octav 1'	Octav 4'
Regal 8'	Posaune 8'
Tremulant	

Opseg manuala: C – g3

Opseg pedala: C – f1

Spojevi su isključivo realni, a uključuju se i isključuju samo pomoću nožnih stupaljki smještenih iznad lijeve strane pedalne klavijature. To su:

II – I	I – Pedal
III – I	II – Pedal
III – II	III – Pedal

Instrument posjeduje dva niza električnih slobodnih kombinacija koje se nalaze u zanimljivo smještenoj pomičnoj ladici s lijeve strane sviraonika te žaluzije za crescendo i decrescendo za III. manual.

Ovim instrumentom grad Zagreb dobio je jedne vrijedne mehaničke orgulje za funkciju svečanog služenja pri liturgiji i poticanja uzdizanja ljudskih srdaca i umova sveobuhvatnog slušateljstva, uključivši i koncertnog, u svere razumijevanja duhovne glazbe i poruke iste, a sve u skladu blažene želje starih graditelja orgulja, koju je i ovdje orguljar u zračnicu instrumenta upisao: «Omnia ad maiorem Dei gloriam».

Draško Baumgarten

OBNOVLJENE ORGULJE TRSATSKE BAZILIKE

Trsatska bazilika posjeduje orgulje od 1600. godine, a današnje – treće – blagoslovio je senjski biskup Viktor Burić 1947. godine, dok ih je tom prilikom kolaudirao p. Pankracije Vupora. Godinu dana kasnije dobivaju novi, današnji, sviraonik koji je postavljen ispred orgulja.

Početak stoljeća orgulje je izradila zagrebačka orguljska radionica *Heferer* za židovski hram u Zagrebu. Kada je on u II. svjetskom ratu bio srušen, stradale su i orgulje. Oštećene su ih kupili trsatski franjevci za sedamdeset tisuća dinara. Njihov popravak i postavljanje u bazili povjerili su orguljskoj radionici *Franz Jenko*, St. Vid kod Ljubljane. Ona ih je preuredila i dodala pet registara.

Pneumatske orgulje opus 56, u jednom kućištu, smještene su na sredinu kora glavne lađe, s prospektom od estetski poredanih svirala koje sežu do stropa crkve. Imaju dvadeset i šest registara: trinaest na prvom manualu, osam na drugom i pet u pedalu koji se kombiniranjem dopunjuju. Manuali imaju po pedeset osam tipaka, a pedal trideset. Orgulje imaju nešto više od 1500 drvenih i metalnih svirala od materijala srednje kvalitete. Posjeduju uobičajene spojeve: među manualima, sub- i super-oktava te spoj manuala s pedalom, četiri

stalne kombinacije (P, MF, F, PL), crescendo valjak i tremolo. Kada su orgulje bile postavljene i prosvirale, kroničar je zabilježio da je bazilika *konačno dobila prikladne orgulje*.

Dispozicija orgulja:

I. manual:

1. Bordun 16'
2. Prinzipal 8'
3. Hohlflöte 8'
4. Dolce 8'
5. Gamba 8'
6. Koncertna viola 8'
7. Salicet 4'
8. Octave 4'
9. Rohrflöte 4'
10. Quintflöte 2, 2/3
11. Superoctava 2'
12. Mixtur 2, 2/3
13. Oboe 8'

II. manual:

1. Geigen-prinzipal 8'
2. Viola 8'
3. Liebl. Gedeckt 8'
4. Aeolina 8'
5. Vox celeste 8'
6. Traversflöte 4'
7. Nachthorn 2'
8. Mixture 2, 2/3

Pedal:

1. Subbass 16'
2. Prinzipal-bass 16'
3. Violon 16'
4. Octavbass 8'
5. Koral 4'

Početak ovogodišnje korizme nasljednici graditelja orgulja Franza Jenka, Marjan **Bukovšek**, Mihi **Cigale** i Petar **Pirc**, započeli su generalnu obnovu orgulja. Do temelja su ih rastavili da bi s njih skinuli trideset i pet godišnju naslagu prašine, jer su posljednji put bile čišćene 1966. godine, promijenili su veliki dio mješčića, osposobili sve mogućnosti rada sviraonika, postavili novu bijelu plastiku na tipke, obnovili pedalnu klavijaturu, obojali svirale pročelja orgulja srebrnom bojom, elektromotor su iz orgulja premjestili otraga pored orgulja, a da ga se što manje čuje smjestili su ga u zaštitni ormar i mnoge sitne dotrajale dijelove zamijenili su novima. Čitave orgulje su intonirali i vješto ugodili. Taj veliki posao završili su u 13 radnih dana.

Tehničkim popravcima i spretnim ugađanjem svirala orguljari su orguljama ponovno udahnuili dušu. Dali su im jasnoću i svježinu tona. Učinili su ih dražesnim instrumentom koji u liturgiji svojim plemenitim zvukom uzdiže duše vjernika k Bogu, a prikladne su i za koncertnu umjetnost manjih zahtjeva.

U bazilici i one služe naviještanju evanđelja. Ljepotom svoga tona potiču i podržavaju zanosno pjevanje kojim se izražava i hrani vjera. Čuti ono što je lijepo i odazvati se tonom ili glasom, znači vjernički odgovoriti Onome koji je izvor svake dobrote i ljepote.

Obnovljena trsatska mala kraljica instrumenata ljepotom svoga zvuka pozivat će i poticati mnoge vjernike, osobito hodočasnike, da hvale Boga i časte Blaženu Djevicu Mariju – Gospu Trsatsku.

p. Franjo Jesenović

OBNOVLJENE VRIJEDNE BAROKNE ORGULJE

U ponedjeljak 16. travnja svečano su blagoslovljene i predane na korištenje obnovljene orgulje u župnoj crkvi Uzvišenja sv. Križa u Vratišincu, župi gornjomeđimurskog dekanata. Nakon što je mnoštvo okupljenih vjernika, svećenika i uzvanika pozdravio župnik Josip Horvat, orgulje je na početku svečane koncelebrirane mise blagoslovio varaždinski biskup mons. Marko Culej. U uvodnoj riječi biskup Culej zahvalio je restauratorima i svim dobročiniteljima koji su svojim darom pomogli spasiti vrijedne barokne orgulje iz 18. stoljeća te je poručio župljanima da im taj vrijedni instrument bude na ponos i radost, a Bogu na slavu. Nakon mise orgulje su na korištenje predali poznati graditelj i restaurator orgulja Wolfgang Braun iz Njemačke i kanonik Alojzije Domislović, koji je bio inicijator obnove baroknih vratišinečkih orgulja, zasad još uvijek nepoznatog graditelja.

Kako je istaknuto na svečanosti kolaudacije, crkvene orgulje u Vratišincu nakon obnove smatraju se najkvalitetnijim baroknim instrumentom u Hrvatskoj. Zvuci su prekrasni, puni topline i ljepote, kazao je Domislović, dok je restaurator Braun poručio župljanima da skrbe o toj kraljici instrumenata s velikim poštovanjem kao o glazbalu visoke kulture. Ujedno je zahvalio predstavnicima varaždinske biskupije na pozornosti koju pridaju zaštiti neprocjenjivoga orguljskog kulturnog blaga, naglasivši kako je Crkva najvažniji nositelj kulture u Europi.

U svečanom činu kolaudacije sudjelovala je i profesorica orgulja na varaždinskoj glazbenoj školi mr. Natalija Imbrišak, koja je zatim zajedno s polaznikom Glazbene akademije u Grazu Višeslavom Jaklinom izvela nekoliko skladaba na obnovljenim orguljama, čije je kućište obnovio i ukraasio Zdenko Tolj. Inače, za vrijeme svečane mise na orguljama je svirao Josip Mihljević, mladi naučnik restauracije i gradnje orgulja u Braunovoj školi.

Obnovu orgulja, koje su prije 250 godina prvi put zasvirale u varaždinskoj crkvi sv. Nikole a prije stotinu su godina prenesene u vratišinečku župnu crkvu, financirala je župa Vratišinec uz pomoć Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Jasminka Bakoš-Kocijan
Glas Koncila

IZ RADA INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU "ALBE VIDA KOVIĆ" KBF-a

TJEDAN CRKVE NE GLAZBE 2001.

Od 18. do 20. travnja 2001. godine u prostorima *Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* održan je *Tjedan crkvenih glazbenika* pod nazivom *Križa vrednota u liturgijskoj glazbi danas*. Organizatori *Tjedna* bili su *Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" KBF-a* i *Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika*.

Na *Tjednu* je sudjelovalo sedamdesetak crkvenih glazbenika – dirigenata, orguljaša i pjevača – koji su imali prilike razmjeniti iskustva i steći nove spoznaje s područja crkvene glazbe.

Na *Tjednu* su predavanja održali: dr. sc. fra Ante Crnčević (*Teološko-pastoralni smisao liturgijske glazbe*), mr. sc. Josip Kuhtić (*Crkvena glazba u životu župne zajednice*) i mr. art. mo. Miroslav Martinjak (*Problematika crkvene glazbe danas*). Također, održana su i dva seminara: prof. Vlado Sunko (*Metodika rada s mješovitim zborom*) i prof. Dada Ruža (*Metodika rada s dječjim, djevojačkim i ženskim zborom*).

Osim predavanja i seminara, *Tjedan* je obilovao i dodatnim sadržajima. Svoju sposobnost pjevanja, sviranja i dirigiranja, te znanja stečena školovanjem na Institutu, studenti *Instituta za crkvenu glazbu "Albe Vidaković"* prikazali su na koncertima i pjevanoj svetoj misi, koju je predvodio msgr. dr. Vlado Košić u crkvi Svete Marije na Dolcu.

Ipak, najznačajniji i, za cjelokupnu crkvenu glazbu, najvredniji dan *Tjedna* dogodio se 20. travnja. Prijevodne je održana plenarna diskusija *Tjedna crkvene glazbe* tijekom koje su sudionici *Tjedna* donijeli zaključke o potrebi nužne obnove liturgijske glazbe, koje su uputili crkvenoj javnosti u obliku Pro memorie.

Odmah po završetku plenarne diskusije uslijedio je svečani čin dodjele diploma diplomiranim crkvenim glazbenicima. Prigodom uručivanja diploma predstojnik Instituta mo. Miroslav Martinjak pozdravio je nazočne, te je, obračunajući se slavljenicima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine, rekao da su župnom pastoralu potrebni stručni crkveni glazbenici koji će pomoći cjelokupnom odgoju vjerničke zajednice. Prije same podjele diploma, dekan KBF-a prof. dr. Tomislav Ivančić je istaknuo kako glazba koja se studira na ovom institutu nije općenita, već crkvena, te stoga crkveni glazbenici moraju težiti vrhunskoj glazbi. Diplome su primili Ivana Barač, Gabrijela Glavinić, Biserka Horvat, Jasna Jegerić, Neven Kraljić, Melita Mataković i Sandra Petković, koja je u ime diplomiranih studenata uputila i riječi zahvale.

U zaključnoj riječi je pomoćni zagrebački biskup msgr. Josip Mrzljak je kazao kako slavljениke čeka veliki posao u župama u koje će doći, jer pjevačima i župnim zborovima moraju pomoći da bi liturgija bila na visini.

U glazbenom dijelu promocije nastupio je mješoviti zbor Instituta pod ravnanjem Katarine Jengić, a na glasoviru su nastupili prof. Hvalimira Bledšnajder, Barbara Stihović, Sandra Petković, Magdalena Ferenčina i Damir Janković.

Damir Šumečki